

2. Витченко, О.В. Интегративно-креативная модель формирования информационно-коммуникационной компетентности будущего учителя [Текст] / О.В. Витченко // Образование. Наука. Инновации. – 2010. – №4. – С. 73-78.
3. Солдаткин В. И., Андреев А. А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация. [Текст] / В. И.Солдаткин, А. А. Андреев // - М., 2010. С. 112
4. Смирнов В. В. Феномен цифровой зависимости в условиях информационного общества (социально-психологический аспект) [Текст] / В.В.Смирнов Высшее образование сегодня. // - 2019. № 4. С. 72.
5. Полат Е. С., Буханина М. Ю., Моисеева М. В. Теория и практика дистанционного обучения. [Текст] / Е. С.Полат, М.Ю.Буханина, М.В. Моисеева// - М., «Академия», 2004. С. 137.
6. Ибышев, Е.С. Дистанционное обучение: теория и практика [Текст] / Е.С. Ибышев. – Караганда.: Изд-во «Білім», 2008. – 196 с.

УДК: 802.0.37.022

Исмаилова Бумайрам, филол.и.к., доцент,
Жаңыбаева Нуриза Каныбековна,
Ош мамлекеттик университет,
e-mail: nzhanybaeva28@gmail.com

АНГЛИС ТИЛИН ОКУТУНУН ТРАДИЦИЯЛЫК ЭМЕС МЕТОДДОРУ

Макалада студенттердин таанып-билүү процессин активдештирүү жана коммуникативдик көндүмдөрдү өнүктүрүүгө багытталган чет тилин окутуунун салттуу эмес ыкмаларын изилдөөгө багытталган. Чет тилдерди окутуунун эффективдүү каражаты катары окутуунун салттуу эмес ыкмалары, алардын өзгөчөлүктөрү каралат. Бул окутуу методдору окуучуга багытталган, анткени адамдын кызыкчылыктарына жана муктаждыктарына көңүл бурулат. Методдор жандуу баарлашууну жана оозеки кепти өнүктүрүүнү камтыган интенсивдүү окутууга негизделген. Долбоорлордун жана кейстердин, дискуссиялардын, диспуттардын, ролдук оюндардын ыкмасын камтыган традициялык эмес окутуу методдору инсандын интеллектуалдык өнүгүүсүнө, окуучулардын дараметин активдештирүүгө, окуучулардын өз алдынчалуулугунун деңгээлин жогорулатууга өбөлгө түзөт. Бул изилдөөнүн масаты салттуу эмес коммуникация ыкмаларынын натыйжалуулугун салыштырып талдап, алардын артыкчылыктары менен кемчиликтерин ачып берүү болуп саналат. Изилдөөнүн жүрүшүндө колледждин I-курсунун студенттерине чет тилин окутуунун салттуу эмес ыкмаларын колдонуунун негизинде эксперимент жүргүзүлүп, натыйжасы белгиленди.

Негизги сөздөр: окутуунун традициялык эмес ыкмалары, окутуу ыкмалары, көйгөйлүү окутуу методдору, чет тилин окутуу, билим берүү процесси.

Исмаилова Бумайрам, к.филол.н., доцент,
Жаңыбаева Нуриза Каныбековна,
Ошский государственный университет

НЕТРАДИЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена изучению нетрадиционных методов обучения иностранному языку, направленных на активизацию познавательного процесса учащихся и развитие

коммуникативных навыков. Нетрадиционные методы обучения и их особенности рассматриваются как эффективное средство обучения иностранным языкам. Нетрадиционные методы обучения ориентированы на учащегося, поскольку внимание уделяется интересам и потребностям человека. Методы основаны на интенсивном обучении, которое включает живое общение и развитие устной речи. Нетрадиционные методы обучения, в том числе метод проектов и кейсов, дискуссии, дебаты, ролевые игры, способствуют интеллектуальному развитию личности, активизации потенциала учащихся, повышению уровня самостоятельности учащихся. Цель исследования - изучить технологию применения нетрадиционных методов в обучении иностранному языку. В ходе исследования был проведен эксперимент, основанный на использовании нетрадиционных методов обучения иностранному языку первокурсников колледжа, и отмечены результаты.

Ключевые слова: нетрадиционные методы, проблемные методы обучения, обучение иностранному языку, образовательный процесс, аудиовизуальный метод.

Ismailova Bumayram,
candidate of philological sciences, associate professor
Zhanybaeva Nuriza Kanybekovna,
Osh State University

NON-TRADITIONAL ENGLISH TEACHING METHODS

The article focuses on the study of non-traditional methods of teaching a foreign language aimed at activating the cognitive process of students and developing communicative skills. Non-traditional teaching methods and their features are considered as an effective means of teaching foreign languages. These teaching methods are learner-centered because attention is paid to the individual's interests and needs. The methods are based on intensive training that includes live communication and oral language development. Non-traditional teaching methods, including the method of projects and cases, discussions, debates, role-playing games, contribute to the intellectual development of the individual, activation of the potential of students, and increase of the level of independence of students. The aim of the study is to explore the technology of applying non-traditional methods in teaching a foreign language. In the course of the research, an experiment was conducted based on the use of non-traditional methods of teaching a foreign language to first-year college students, and the results were noted.

Key words: non-traditional methods, problematic teaching methods, foreign language teaching, educational process, audiovisual method.

Киришүү. Метод ар дайым белгилүү бир максатка багытталганы жана бул максатка карата адекваттуу болууга тийиш экендиги белгилүү. Азыркы учурда бардык программалардын негизги максаты – чет тилдик компетенцияны калыптандыруу, б.а. жазуу жана оозеки кепте чет тилде баарлашууга жөндөмдүү инсанды өнүктүрүү. Окутуунун өз ара аракеттенүүсүнүн классикалык модели, б.а. сабактагы окуу процессинин өзү мындайча көрүнөт: Т – сүйлөшүүнү баштайт, S - жооп берүү, T - баа берүү. Өз ара аракеттенүүнүн жаңы түрү TBL (Taskbased learning) коммуникативдик аныкталган тапшырмага негизделген окутуу. Коммуникативдик методдун системасында сүйлөө ишмердигин (сүйлөө, окуу, угуу же жазуу) баарлашуу каражаты катары пайдалануу окутуунун максаты болуп саналат. Биринчи методикалык эреже – студенттердин тынымсыз сүйлөө практикасы.

Метод деген сөз максатка жетүү жолу катары аныкталат, негизги ыкмалары төмөнкүлөрдү камтыйт:

- таанышуу (тилдик материал менен таанышуу)
- окутуу (колдонууда)
- колдонмо (кеп ишмердигинде колдонуу).

Метод (грек. *methodos* – «изилдөө») – жаратылыш кубулуштарын изилдөө жолу, изилденип жаткан кубулуштарга болгон мамиле, илимий изилдөөнүн системалуу жолу чындыкты билүү жана орнотуу; жалпысынан – иш-аракеттин ыкмасы, жолу (чет өлкөлүк сөздөрдүн сөздүгүн караңыз); максатка жетүү жолу, белгилүү бир жол менен иреттелген иш (*кара. философиялык сөздүк*); белгилүү бир маселени чечүүгө баш ийген, реалдуулукту практикалык же теориялык жактан өнүктүрүүнүн ыкмаларынын же операцияларынын жыйындысы. Метод тигил же бул эстетикалык идеалдын позициясынан материалды көркөм тандоо, жалпылоо жана баалоо ж.б. [1]. Ошентип, метод мугалим менен окуучунун биргелешкен иш-аракетинин ыкмасы, ал эми сабактын формасы – бүтүндөй сабак курулган формат.

Изилдөөнүн *объектиси* – колледждин 1-курсунун студенттерине чет тилин үйрөтүү. Изилдөөнүн *предмети* чет тилин окутуунун заманбап салттуу эмес ыкмалары болуп саналат. Изилдөөнүн *жаңылыгы* студенттерге сунушталган жана сабакта колдонулган материалдардын негизинде жогорку окуу жайларынын системасына окутуунун салттуу эмес ыкмаларын интеграциялоонун конкреттүү жолдорун кароо болуп саналат.

Белгилүү болгондой, бүгүнкү күндө билим берүү бардык билим берүү мекемелеринде мамлекеттик билим берүү стандартына ылайык жүргүзүлөт. Мамлекеттик билим берүү стандарты билим берүүнүн векторун бир аз өзгөрттү, анткени азыр студенттердин ишмердүүлүгү артыкчылыктуу роль ойнойт. Билим берүү стандартынын контекстинде сабактарды уюштуруу, түзүү үчүн методисттер ар кандай формаларды жана методдорду сунушташат. Билим берүү стандартынын түзүмүндө сабактардын түрлөрүнүн жаңы классификациясы сунушталып, өткөрүү формалары эркин тандалган.

Студенттердин жалпы даярдык деңгээлин жогорулатуу кеп жагынан методдорду рационалдуу уюштурууга жана окуу процессин жакшыртууга байланыштуу. Окуу-тарбиялоо процессин өздөштүрүүнүн эң маанилүү милдети али да болсо окутуучу студенттерди окутууда таанып-билүү активдүүлүгүн кандайча жогорулатуу, англис тилин окутуунун ар түрдүү формаларын жана каражаттарын сабакта кандайча колдонуу керек деген маселенин үстүнөн иштешүүдө. Көптөгөн инновациялык окутуу ыкмаларын кандайча колдонуунун, өз чеберчиликтерин өркүндөтүүнүн жаңы жолдорун издеп келишет. Маселе окуучуларды чочутпай сабактарды кызыктуу өткөрүү, кыска мөөнөттүн ичинде окуучулардын алган билимдерин, билгичтиктерин текшерүүнү кантип уюштуруу керек деген маселенин үстүнөн да тынысыз иш алынып барууда. Студенттер/окуучулар өздөрүн эркин сезип, өз билимдерин көрсөтүшү үчүн класста психологиялык климатты кантип түзүүгө болот? Кантип тапшырмаларды окуучулар үчүн жеткиликтүү кылуу керек, бирок ошол эле учурда аларды көбүрөөк мотивациялоо үчүн кандай иш жүргүзүүгө болот деген көйгөйлөр толук чечиле элек.

Заманбап шарттар англис тилин үйрөнүү үчүн куралдардын кеңири арсеналын камсыз кылат. Ал эми бул максаттарга жетүү каражаттары негизинен чыгармачыл, адаттан тыш жана ошол эле учурда натыйжалуу, жыйырма биринчи кылымдын стандарттарына жооп бериши керек.

Көп нерсе мугалимдин чеберчилигине, окуу-тарбия процессин уюштура билүүсүнө, анын ишине жана окутуунун жаңы формаларын жана методдорун тынымсыз изденүүсүнө жараша болот. Мугалимдин педагогикалык чыгармачылыгы шаблондон бошонуп, окутуунун стандарттуу эмес формаларынын кызыктуу

мисалдарын жаратат, бул мугалимдин чет тилин үйрөнүүгө болгон кызыгуусун кайра жаратууга мүмкүндүк берет. Бирок, ошол эле учурда толгон токой жаңы ыкмалар, түрдүү каражаттардын саны да көбөйүп кеткендиги да мугалимдердин аларды сындан өткөрүүгө самалары да жетпей калууда. Демек, мугалим кандайдыр бир деңгээлде стандарттуу сабактан четтеп, көңүлүн өзүнө буруп, ишмердүүлүгүн активдештире турган жаңы, жаркын жана эффективдүү иштерди жасоого аракет кылганда гана окуучуларда табигый түрдө кызыгуу пайда болот. Студенттердин өнүгүүсү уланууда, жаңы нейрондук байланыштардын өсүү сезими жана чет тилин үйрөнүүнүн мета-предметтик натыйжалары жөнүндө кабардар болуу келип чыгууда.

Изилдөө методологиясы. Азыркы учурда англис тилин чет тили катары окутуунун методологиясы жаңы маалыматтык технологиялардын жана жалпы компьютерлештирүүнүн пайда болушу менен шартталган заманбап коомдун жашоосунун бардык чөйрөлөрүндөгү глобалдык өзгөрүүлөргө байланыштуу тынымсыз өзгөрүүдө. Мисалы, окуу процессинде билим берүүнүн санариптик ресурстарын жана технологияларын колдонуу зарыл шарт болуп калууда. Заман агымынан артта калбоо үчүн мугалимдер жана окуучулар азыркы коомдун билим берүү талаптарына жооп бериши керек. Ушуга байланыштуу мугалимдер жана лекторлор окутуунун салтуу эмес, жаңы ыкмаларын колдонууга, ал эми студенттер жаңы окуу көндүмдөрүнө ээ болууга умтулушууда [2].

Англис тили сабагынын салттуу эмес формалары, эреже катары, бир теманы же бир нече темаларды үйрөнгөндөн кийин, окууну көзөмөлдөө функцияларын аткаргандан кийин ишке ашырылат. Мындай сабактар адаттан тыш, салттуу эмес шартта өтөт. Кадимки абалды мындай өзгөртүү максатка ылайыктуу, анткени ал аткарылган иштин жыйынтыгын чыгарууда куунак маанайды түзөт, жаңылыштык кетирүүдөн коркуудан улам салттуу шарттарда келип чыккан психикалык тоскоолдукту жок кылат. Чет тили сабагынын салттуу эмес түрлөрү топтун/класстын бардык окуучуларынын милдеттүү катышуусу менен, ошондой эле угуу жана көрсөтмө куралдарды милдеттүү түрдө колдонуу менен өткөрүлөт. Мындай сабактарда ар кандай методикалык, педагогикалык жана психологиялык максаттарга жетишүүгө болот, аларды төмөнкүдөй жыйынтыктоого болот:

- *окуучулардын белгилүү бир тема боюнча билими, көндүмдөрү жана жөндөмдөрү көзөмөлдөнөт;*

- *иштиктүү, ишмердик атмосфераны, окуучулардын сабакка олуттуу мамилесин камсыз кылууга өбөлгө түзөт;*

- *бул сабакты мугалим көзөмөлдөйт.*

Эң белгилүү салттуу ыкмалар *грамматикалык-котормо* жана *табигый ыкмалар* болуп саналат. *Грамматикалык-котормо* ыкмасы көбүнчө мектеп программасынын алкагында окуучулар менен иштөөдө колдонулат. Бул ыкма мугалим тарабынан түшүндүрүлгөн так формулировкаланган эрежелердин негизинде лексиканы жана грамматиканы өнүктүрүүнү, ошондой эле мурда изилденген материалды пайдалануу менен тексттерди которууну камтыйт. *Табигый метод* – чет тилин окутуунун методу, анын негизги түшүнүгү окуучуларда оозеки кепти өнүктүрүү үчүн баланын өз эне тилинде сүйлөөнүн табигый жолун кайра жаратуу болуп саналат. Бул ыкма жеке менчик бала бакчаларда жана чет тилдерин тереңдетип окуткан мектептерде колдонулат [3]. Бул ыкмалар көптөн бери колдонулуп жаткандыгына карабастан, азыр да колдонулуудан чыга элек, салттуу эмес методдор менен катар колдонулган учурлар дайыма кездешет.

Салттуу методдордон тышкары англис тилин окутуунун көптөгөн *салттуу эмес ыкмалары* бар, бирок бул изилдөөнүн алкагында биз *аудиовизуалдык* жана *оюн ыкмаларын* тереңирээк карап чыгабыз. *Аудиовизуалдык метод* англис тили сабагында аудио жана видео материалдарды андан ары өнүктүрүү максатында колдонууну

билдирет. Видеолор, тасмалар жана сериалдардан үзүндүлөр, ошондой эле англис тилиндеги аудио берүүлөрдөн үзүндүлөр колдонулат. Бул ыкма чет тилиндеги кепти угуу аркылуу түшүнүү иштелип чыгат, коммуникативдик аспект көргөн же уккан материалды талкуулоодо көрсөтүлөт. Студенттер кызыгышат жана мыкты мотивация алышат. Алар чет тилинде сүйлөгөндөр колдонгон фразаларды оңой кабыл ала алышат, анткени жаңы сөздөр менен алдыңкы сабактарда иш алынып барылат. Бул макалада чет тилин окутуунун аудиовизуалдык ыкмасы анын салттуу аткаруусунда эмес, чет тилин окутуунун санариптик каражаттары менен байланышкан заманбап мааниде каралат. Бул кээ бир заманбап технологиялардын жардамы менен маданияттар аралык байланыш аркылуу аудиовизуалдык материалдарды байытууга болот дегенди билдирет [5].

Оюндар эмоциялык чөйрөнүн байланышы менен окуучулардын тилдик материалды эркин колдонуусуна өбөлгө түзөт жана окууга гуманисттик мамиленин формаларынын бири болуп саналат. Тилдик компоненттен тышкары бир катар оюндардын курамында физикалык компонент да бар: оюн динамикалык учурларды камтыйт (тур, отур, кыймыл, топту колдонуу ж.б.) [7].

Оюн ыкмасы да чоң кызыгууну жаратат, бирок аны өзүнчө колдонуу сунушталбайт. Бул ыкма башкалар менен бирге жашайт, аралаштырууга жардам берет жана мурда камтылган материалды бышыктоо үчүн эң мыкты ыкма. Оюн ыкмасы мектепке чейинки жана башталгыч мектеп курагындагы балдарды окутууда кеңири таралган, бирок көбүнчө өспүрүмдөр жана ал тургай бойго жеткен окуучулар менен иштөөдө да кездешет. Ар кандай теманы, фонетикалык, грамматикалык эрежелерди ж.б. көнүгүү үчүн оюндардын түрлөрү көп. [6]. Заманбап оюндар – бул ойлондурган оюндар, алар маалыматты табууга, окуучуну өнүктүрүүгө багытталган. Бул сынак, сынак же жеке сынак болушу мүмкүн. Оюндар ар бир окуучунун жөндөмүнө, каалоосуна жана кызыгуусуна ылайыкташтырылышы мүмкүн [4]

Эксперименталдык иштин алкагында биз изилдөөн Ош мамлекеттик университетинин эл аралык билим бер программалар колледжинин чет тилдер бөлүмүнүн (11-класстын базасындагы) 1-курсунун студенттери үчүн бир катар эксперименталдык сабактарды өткөрдүк. Жогоруда белгиленгендей, оюн ыкмасы жалгыздап колдонулбайт, ошондуктан лексикалык көндүмдөрдү тажрыйбалоо үчүн *Solutions pre-intermediate student's book 3rd edition, by Tim Falla, Paul A Davies, 2018* окуу китебин колдонууда аудиовизуалдык методду негиз катары карадык. Биз класста колдонгон ар кандай типтеги көнүгүүлөргө кайрыдык, кызыктуу тапырмаларды иштеп чыктык, таркатма материалдарды даярдап сабактарда колдондук, ал эми жыйынтык сабактарга Kahoot, Quizlet каражаттарын колдондук. Ал эми сабактарда түрдүү PP ту колдонулду. Төмөндө кээ бир оюндар боюнча кыскача маалымат берилет:

1) аудиовизуалдык ыкманы камтыган англис тилиндеги видеоматериалдардан үзүндүлөрдү көрүү. Угуп түшүнүү, жаңы лексиканы жаттоо жана англис тилинде сүйлөгөндөр колдонгон интонация үлгүлөрүн өздөштүрүү.

2) «Сөздү тап» оюну, бул оюн ыкмасына тиешелүү. Бул оюн сабакта жаңы киргизилген лексиканы иштеп чыгууга жана бекемдөөгө мүмкүндүк берет. Окуучулар сөздөрдү жана сөз айкаштарын башка сөздөрдүн жана түзүлүштөрдүн жардамы менен түшүндүрүшөт, ошону менен оозеки кепти өнүктүрүшөт. Аны ишке ашыруунун көптөгөн жолдору бар: белгилүү “Крокодил” оюнунан башталып, вербалдык каражаттардын жардамы менен лексиканы түшүндүрүү менен аяктайт, ал эми жыйынтыктоодо Kahoot, Quizlet каражаттарын пайдаланса болот.

3) «Казына издөө» оюну, оюн ыкмасынын дагы бир мисалы болуп саналат. Бул оюн окуучулардын монологдук жана диалогдук кебин өнүктүрөт, аларды мурда колдонбогон сөз айкаштарын колдонууга мажбурлайт. Алдын ала даярдалган карточкаларда изилденип жаткан темага байланыштуу конкреттүү тапшырмалар болот,

студенттер анын үстүнөн иштешет, бөлүнгөн топтордо презентацияларды даярдашат. Жаңы өтүлгөн создун үчтүнөн тштөөдө студенттер картаны көрсөтпөстөн топко же шеригине көйгөйдү түшүндүрүшү керек, жана берилген кыска тексттерден жаңы лексиканы табышат ж.б., мугалим бул оюнду ар түрдүү идеялар менен уюштурса болот, бул эң кызыктуу оюндардын бири. Мындан тышкары “*My Future career*”, “*I am an Interpreter*”, “*Travelling*” “*Taan al*” сыяктуу оюндарды да уюштурса сабактын эффективдүүлүгү жогорулайт.

Изилдөө натыйжалары. Сабактардын жүрүшүндө окуучулар лексиканы үйрөнүүнүн оюн формасына болгон кызыгууну көрсөтүштү. Сабактын жүрүшүндө студенттер монологдук жана диалогдук формада англисче сүйлөөгө машыгуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болушту. Жыйынтыктоочу сабактар боюнча анкета жана тестирилөө жүргүзүлүп, төмөнкү натыйжаларды көрсөттү:

- оюн ыкмасынын аркасында окуучулар көбүрөөк тааныш эмес сөздөрдү жана сөз айкаштарын жакшы эстеп калышты;
- студенттер мугалим менен жана бири-бири менен өз ара мыкты аракеттенүүнү, ошондой эле жаңы лексиканы өздөштүрүү үчүн жагымдуу атмосфераны белгилешти;
- сабакта видео жана оюндарды колдонуу жаңы лексикалык бирдиктерди жаттап алуунун, текстти айтып берүүдө жаңы лексиканы колдонууда жеңилдик болоруна өбөлгө түзүлөөрүн тастыкташты;
- студенттер лексиканы өздөштүрүүнүн кыйла жогорку 45тен 70ке чейинки пайызын белгилешти, бул оюндарда *Kahoot*, *Quizlet*, *Edpuzzle*, *Xmind* ж.б. ресурстарын колдонуу натыйжалуу экендигин белгилешти;
- жаңы лексикалык бирдиктерди мурда колдонулган сөздөр жана сөз айкаштары менен түшүндүрүү тапшырмасын кызыгуу менен кабыл алган окуучулардын саны 71,2 % ды түздү;
- жаңы лексиканы колдонуунун негизинде көйгөйлүү кырдаалдарды тактоо тапшырмасын кабыл алуучулардын 45% пайызы жогорку бааны беришти (65,3 балл).

Ошол эле учурда видеону көрүү студенттердин кызыгуусун анчалык жараткан жок, анткени мындай тапшырмалар көп кездешет жана сейрек эмес. Заманбап реалдуулук студенттердин жүрүм-турумунун белгилүү бир моделин талап кылат, ал үйдөн видео же аудио форматтагы каалаган маалыматты оңой таап жана изилдей алышат.

Ошондой эле белгилей кетүүчү нерсе, чет тилин окутуунун салттуу эмес ыкмалары менен гана чектелбеш керек, анткени сабактын максаты көңүл ачуу эмес, тарбиялык жана билим берүүчүлүк болуп эсептелет. Щукин А.Н. заманбап реалдуулукта мугалим салттуу да, салттуу эмес да ыкмаларды колдонуп, аларды сабаттуу айкалыштырууга жана бириктирүүгө тийиш, деген оюн айтат [5]. Демек, бул эки типтеги ыкмалар өз ара кайкалыштырылып колдонулганда тил үйрөнүүнүн сапаты жакшырат жана студенттерди таятма абалдан чыгарып, предметке болгон кызыгууну жарата алабыз.

Тыянак. Ошентип, аудиовизуалдык жана оюндук ыкмалар билим берүү процессин сапаттык жаңы деңгээлге алып чыгып, жогорку кесиптик окуу жайларында гана эмес орто мектептерде жана колледждерде да англис тилин чет тили катары окутууну оптималдаштыруу үчүн мүмкүнчүлүктөрдү ачат. Англис тили курсуна "оюн" элементтерин киргизүү студенттерге тилдик тоскоолдуктарды жеңүүгө, мотивацияны жогорулатууга, предметке болгон кызыгууну арттырууга шарт түзөт, демек, окуудагы жетишкендиктерге жардам берет. Салттуу эмес ыкмаларды сабактарда колдонуу окуу материалын реалдуу турмуштун контекстине чөмүлдүрүп, англис тилин үйрөнүүнү студенттер үчүн да, окуучулар үчүн да, окутуучулар менен мугалимдер үчүн дагы жагымдуу, түшүнүктүү – жана натыйжалуу кыла алат деген тыянакка келебиз.

Адабияттар:

1. Басова И.А. Методические рекомендации по обучению студентов 1-3 курсов языковых вузов в рамках курса «General English» в сборнике *Сборник научных и учебно-методических трудов*, место издания *Издательство МГУ Москва*, с. 36-40
2. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам [Текст] / Н.Д. Гальскова, Н.И.Гез. Москва: Издательский центр «Академия», 2006. 336 с.
3. Керимбаева Н.К. Эффективность применения грамматико-переводного метода при обучении английскому языку [Текст] // Н.К. Керимбаева. *Мировая наука*. 2019. №10 (31). С. 101-103.
4. Коньшева А.В. Английский язык. Современные методы обучения [Текст] / А.В. Коньшева. - Мн.: ТетраСистемс, 2007. - 352 с.
5. Шукин А.Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обуч. языкам) [Текст] / А.Н. Шукин, Э.Г. Азимов. М.: Издательство ИКАР, 2009. 448 с.
6. Шишканова К. А. Использование игр на уроках английского языка с целью формирования коммуникативной компетенции учащихся [Текст] / К. А. Шишканова, Е.А. Ермолаева // *Иностранные языки: проблемы преподавания и риски коммуникации*. Саратов: Издательство "Саратовский источник", 2020. С. 360-364.
7. Гюльмамедова Р.Р. Игровые технологии в процессе обучения иностранным языкам [Текст] / Р. Р. Гюльмамедова, А. А. Логинова // *Иностранные языки в контексте межкультурной коммуникации: Материалы докладов XII Всероссийской научно-практической конференции с международным участием*, Саратов, 25-26 февраля 2020 года. Саратов: Издательство "Саратовский источник", 2020. С. 181-186.

УДК: 802.0.37.022

Маматилда кызы Элиза, окутуучу,
e-mail: eliza.uzekova@gmail.com
Омарова Бегимай Эрнисовна,
Ош мамлекеттик университет
e-mail: omarovabma@gmail.com

ЛЕКСИКАНЫ ОКУТУУДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСТАРЫН КОЛДОНУУНУН ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ

Окуу процесси айлана-чөйрөгө карабастан жемийтүү болушу үчүн мугалим ийкемдүү жана чыгармачыл болушу керек экендигин азыркы дүйнөнүн реалдуулугу көрсөттү. Чет тилин окутуунун негизги максатын – чет тилдердин коммуникативдик компетенттүүлүгүн калыптандырууну ишке ашырууга мүмкүндүк берүүчү иштин жаңы формаларын, ресурстарын табуу маселеси өзгөчө курч болуп калды. Студенттерди чет тилинде сүйлөтпөй туруп, чет тилин окутабыз деп айтууга да болбойт. Ал эми чет тилинин өзөгүн тилдин лексикалык кору түзөт, демек, лексикалык жөндөмдөрдү өнүктүрбөй туруп МККны түзүү мүмкүн эмес. Мына ошондуктан кептин лексикалык аспектинин мазмунун изилдөө жана лексикалык көндүмдөрдү калыптандыруу процессинде интернет-ресурстарды киргизүүнүн натыйжалуулугун талдоо бул изилдөөнүн максаты болуп саналат. Макалада Ediscandy, Quizlet жана Kahoot лексикалык көндүмдөрүн калыптандырууда эң эффективдүү көрүнгөн интернет-ресурстарга анализ берилген. Авторлор интернет-ресурстарды колдонуунун негизги өзгөчөлүктөрүн аныктоонун негизинде талдоо жүргүзүшкөн, лексиканы үйрөнүү баскычы, артыкчылыктар кемчиликтер белгиленген.